

Diarienummer: UN-2026/91

Handläggare: Agata Viltelund, Verksamhetschef förskola

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Utökad vistelsetid i förskola och fritidshem vid aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd

Förslag till beslut

- Att utöka den erbjudna vistelsetiden i förskola och fritidshem till heltid (40 timmar/vecka) för barn vars vårdnadshavare anvisats aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet i socialtjänstlagen.
- Att ändringen ska gälla i enlighet med reformens införande, där skyldigheten att ställa aktivitetskrav tillämpas fullt ut från och med oktober 2026.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen föreslår i proposition 2025/26:207 att ett aktivitetskrav införs som villkor för rätt till försörjningsstöd. Syftet är att motverka utanförskap och bidra till att ta tillvara arbetskraft. För att möjliggöra deltagande i aktiviteter på heltid (upp till 40 timmar per vecka) krävs att kommunen erbjuder motsvarande tillsyn i förskola och fritidshem. Förslaget innebär att vistelsetiden för berörda barn behöver utökas till heltid. Idag har vårdnadshavare som är arbetssökande rätt till 20 h inom förskola och 0 h inom fritidshemmet.

Ärendets uppkomst och historik

Regeringen har föreslagit en lagändring som innebär att socialnämnden ska bli skyldig att tillhandahålla aktiviteter för personer som har uppburit försörjningsstöd i minst tre sammanhängande månader. Syftet med dessa aktiviteter är att främja individens möjligheter att närma sig arbetsmarknaden, bland annat genom att stärka språkkunskaper, förbättra förutsättningarna för att söka arbete och erbjuda arbetsplatsförlagda insatser. Aktivitetskravet ska anpassas utifrån individens förmåga.

Vid systematiska brister i kommunernas tillämpning av aktivitetskravet kan Inspektionen för vård och omsorg besluta om sanktionsavgift för kommunen.

Aktivitetskravet ska som huvudregel motsvara en meningsfull heltidssysselsättning om 40 timmar i veckan. För att en vårdnadshavare ska kunna uppfylla detta krav och därmed behålla sin rätt till försörjningsstöd, måste barnets vistelsetid i förskola eller fritidshem täcka den tid som aktiviteterna tar i anspråk. Om tillsyn saknas, måste aktivitetskravet sänkas, vilket motverkar reformens syfte att bryta isolering och främja egenförsörjning.

Bestämmelserna om aktivitetskrav föreslås träda i kraft den 1 juli 2026, medan skyldigheten att begära deltagande i aktiviteter ska tillämpas första gången för försörjningsstöd som avser oktober 2026. Lagändringarna avseende sanktionsavgifter föreslås börja gälla den 1 juli 2027.

Konsekvensbeskrivningar

Ekonomiska konsekvenser

För att finansiera den utökade tiden i förskola och fritidshem har regeringen tillfört medel till kommunsektorn via det generella statsbidraget. För år 2026 avsätts 130 miljoner kronor, och från och med 2027 avsätts 260 miljoner kronor årligen för att täcka kommunernas ökade kostnader för denna utökade tillsyn.

Utbildningskontoret ser inte behov av att ta del av bidraget för barnomsorgens räkning i detta beslut eftersom underlag från socialtjänsten visar på att det berör cirka 10 barn mot förskola och fritidshemmet. Vi kan hantera den ökningen av befintliga medel.

Behovet av finansiering är större inom socialnämnden och vuxenutbildningen.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjort enligt checklista.

Underlag för beslut

Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd, Prop. 2025/26:207

Beslutet skickas till

Kommunala och fristående förskolor och grundskolor F-6.

Agata Viltelund
Verksamhetschef förskola

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja ☒ Nej ☐

2. Hur har barns bästa beaktats?

Barnen kommer få en meningsfull vistelse på förskolan och fritidshemmet.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐

Nej ☒

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument. ☐